

Tlačová správa

Marián Čunderlík – Umelec v neprihodnej dobe

Miesto: Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch

Kurátor: Juraj Mojžiš a Peter Zajac

Termín: 16. 12. 2021 – 29. 1. 2022

Vo výstavnom programe galérie kľúčové miesta majú klasici slovenského moderného umenia. Zvlášť autori, ktorí majú blízko k osobe Lajosa Kassáka, významného predstaviteľa medzinárodnej avantgardy a rodáka z Nových Zámkov. Marián Čunderlík (1926 – 1983), člen skupiny bratislavských Konfrontácií, k nim patril. Významnú osobnosť medzinárodnej avantgardy navštívil s priateľmi počas neverejnej výstavy skupiny Konfrontácií v Budapešti v ateliéri Pála Monostoriho (1964). V Kassákovom byte si prezreli jeho diela i grafický album, ktorý vydali spolu s Victorom Vasarelym. Tento zážitok rezonoval v tvorbe a potvrdil orientáciu experimentujúceho umelca. Výstava poukazuje na podobný osud inak zmýšľajúcich tvorcov, vytesnených z výtvarného života, ktorí hľadali svojich predchodcov v avantgarde.

Tandem Juraja Mojžiša, autora jeho viacerých monografií umelca a Petra Zajaca – priniesol nové čítanie jeho tvorby. Pripravili výstavu z nedávno nájdených diel z pozostalosti umelca. Výstava predstavuje nezmapované diela z kritického obdobia sorely a krátko po nej, ktoré sú neznáme pre odbornú a laickú verejnosť. Odrážajú atmosféru doby – na rozhraní medzi verejným a súkromným. Nájdu sa medzi nimi angažované diela, vyžadované dobovou kultúrnou politikou, väčšinu však tvoria „hľadačské“ diela, ktoré vznikli z vnútornej nevyhnutnosti. Patria k nim rané práce inšpirované svetom cirkusu (1948 – 1949). Prevládajú však monotematické, nesmierne variabilné cykly neviest či junákov. Predstavujú kľukatú cestu k výtvarným experimentom – od štylizácie motívu, cez redukciu na archetypálne formy a napokon na znak. Prevedú kritickým obdobím od raných realistických študentských prác a expresívnych figurálnych záznamov – po erbové diela informelu (1948 – 1965). Nastavujú krivé zrkadlo, poznačené dvojitým videním „verejného a súkromného“, odrážajú situáciu umelca, ktorý žil „neprihodnom čase“.

Marián Čunderlík sa narodil 31. 1. 1926 v Motyčkách pri Banskej Bystrici. V r.1946 študoval na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave (prof. J. Mudroch), v rokoch 1948- 1953 na Vysokkej škole výtvarných umení v Bratislave (oddelenie monumentálnej maľby, prof. Ľ. Fulla, prof. J. Želibský). V r.1957 sa zúčastnil na prelomovej výstave mladej generácie vo výstavnej sieni na Dostojevského rade v Bratislave a spolu s E. Spitzom založili Galériu Cypriána Majerníka, kde mal v r. 1958 prvú samostatnú výstavu, ktorá bola niekoľko hodín po vernisáži zatvorená. Po tomto cenzorskom akte sa stal jedným z organizátorov a účastníkov neverejných výstav Bratislavských Konfrontácií, na ktorých sa formoval program tzv. Nástupu 1961. V r.1964 sa zúčastnil 5. Konfrontácie v Galérii C. Majerníka. V ďalších rokoch bol zastúpený na najvýznamnejších domácich a zahraničných prehliadkach súčasného slovenského výtvarného umenia. Marián Čunderlík bol inšpiratívne zviazaný s dielom Ľudovíta Fullu a tak programovo oživoval podnety domácej moderny, svojou vlastnou tvorbou však prispel predovšetkým k rehabilitácii umeleckého experimentu. Normalizačná moc ho umlčala a r.1972 – po vylúčení zo Zväzu výtvarníkov – odišiel z Bratislavy a žil v ústraní Demänovskej doliny v osade Tri studničky, kde aj 1. 10. 1983 tragicky zomrel.